

**CS VINCENT
VAN GOGH**
LARIKS

Anti-pestprotocol

Goedgekeurd door de DR, februari 2026

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Contactpersonen bij signalering van pestgedrag	2
Wat verstaan wij onder pestgedrag?.....	3
Preventie	4
Activiteiten op Lariks die bijdragen aan een veilig leerklimaat	5
Handelwijze	7
Bijlagen	8
Bijlage 1: Tips bij cyberpesten	8
Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?	8
Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?	8
Bijlage 2: Links met bruikbare adressen	9
Preventief	9
Bij pesten (informatie, adviezen, stappen, doorverwijzing)	9
Bijlage 3: Handreikingen voor collega's	10
Gesprek met de leerling die gepest wordt.....	10
Gesprek met de leerling die pest	11
Gesprek zonder schuldvraag met alle betrokkenen.....	12
Bronnen	13

Inleiding

Op CS Vincent van Gogh staan wij voor een veilig en positief leer- en leefklimaat. Dit houdt in dat wij pestgedrag op onze scholen niet tolereren. In dit protocol is vastgelegd wat wij onder pestgedrag verstaan, hoe we investeren in preventie, hoe pesten gesignaleerd kan worden en wat we doen als er onverhoopt toch sprake is van pestgedrag.

Contactpersonen bij signalering van pestgedrag

- Mentor
- Coördinator leerlingzaken
- Coördinator sociale veiligheid:
socialeveiligheid@nassauvincent.nl
- Vertrouwenspersonen:
vertrouwenspersoon-lariks@nassauvincent.nl
- Jeugdmaatschappelijk werk:
E-mailadres opvragen via de mentor
- Bij ernstige klachten vertrouwensinspecteurs onderwijsinspectie
Tel. 0900-1113111

Wat verstaan wij onder pestgedrag?

Een leerling wordt gepest als deze herhaaldelijk en langdurig wordt blootgesteld aan negatieve gedragingen door één of meerdere leerlingen (Olweus, 1993). Pestgedrag kan volgens Salmivalli (2010, in Van Overveld, 2014) worden bestempeld als een subtype van agressief gedrag. Pestgedrag voldoet aan de volgende drie kenmerken (Van Overveld, 2014):

- Het pestgedrag houdt langere tijd aan
- Het pestgedrag is doelbewust
- Er is sprake van een machtsverschil (sterker, meerderheid, et cetera)

Er zijn verschillende vormen van pesten te onderscheiden (Juvonen & Graham, 2014; Menesini & Salmivalli, 2017; in NRO onderzoek):

- Fysiek pesten (schoppen, slaan of duwen)
- Verbaal pesten (uitschelden of bedreigen)
- Relationeel pesten (buitensluiten, roddelen, negatief beïnvloeden van vriendschappen)

Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen pestgedrag en plagen of ruzie maken. Plagen voldoet niet aan de bovenstaande criteria. Plagen is veelal incidenteel in plaats van structureel. Daarbij komt dat er geen sprake is van een duidelijk machtsverschil.

Het kan ook voorkomen dat leerlingen onderling ruzie maken of een conflict hebben. Ook hier is niet zozeer sprake van een duidelijk machtsverschil, beide partijen voelen zich sterk genoeg om de onderlinge confrontatie aan te gaan. Een ruzie wordt veelal weer bijgelegd.

- Cyberpesten

Tegenwoordig kan er ook sprake zijn van online pestgedrag, ook wel cyberpesten genoemd. Online pestgedrag voldoet aan dezelfde kenmerken: het online pestgedrag houdt langere tijd aan, is doelbewust en er is sprake van een machtsverschil. Als iemand gekwetst raakt door iets wat online wordt gezegd of gedaan, dan is dat vervelend maar het wil nog niet zeggen dat er sprake is van online pesten. Het kan wel zo zijn dat eenmalige berichten door meerdere mensen worden bekeken en herhaaldelijk worden gedeeld. Dit kan wel worden beschouwd als online pesten.

Preventie

We hechten belang aan het zien en kennen van elke leerling. Ook investeren we structureel in positieve groepsvorming en een veilig en positief leer- en leefklimaat om te voorkomen dat pestgedrag ontstaat. Hierbij zijn meerdere factoren belangrijk.

Activiteiten op Lariks die bijdragen aan een veilig leerklimaat

Activiteit	Omschrijving	Leerjaar
Start schooljaar	Er worden kennismakingsspellen georganiseerd, groepsvormingsactiviteiten gedaan en het onderwerp 'hoe gaan we met elkaar om in deze klas' komt aan bod. Klassenafspraken worden gemaakt Klas 1: vaste plattegrond eerste weken	Alle leerjaren
Week tegen pesten	Dagopeningen en mentorlessen	Alle leerjaren
Week van de sociale media	Dagopeningen en mentorlessen	Alle leerjaren
Paarse vrijdag	Vrijdag in december rondom thema	Alle leerjaren
Seksuele en genderdiversiteit	Doorlopende leerlijn omgaan met seksuele en genderdiversiteit met in klas 2 gastles COC.	Leerjaar 1, 2 en 3
Leerling mentoraat	Bovenbouw leerlingen worden ingezet om brugklasleerlingen te helpen wennen aan de middelbare school.	Leerjaar 1 en bovenbouw
GGD-screening	Er wordt een screening gedaan door de GGD in klas 1 en 3. Leerlingen kunnen hierin ook onderwerpen aangeven waarover zij meer willen weten. Klas 1: alle leerlingen worden uitgenodigd voor gesprek. Klas 3: leerlingen worden uitgenodigd als screening aanleiding geeft. Screening heeft een signalerende werking.	Leerjaar 1 en 3
Samenwerken	Samenwerkingsprojecten en -activiteiten bij verschillende vakken en aan het einde van het schooljaar.	Alle leerjaren
Mentorlessen	Mentorlessen met een mentormethode waarin aandacht geschonken wordt aan sociaal emotionele vaardigheden.	Leerjaar 1 en 2
Pauses	Tijdens de pauzes houden conciërges toezicht in de aula.	Alle leerjaren
Dagopeningen	Tijdens dagopeningen komen diverse thema's aan bod die gaan over geloof en maatschappelijke kwesties.	Alle leerjaren

Pestgedrag signaleren

Pestgedrag speelt zich veelal af buiten het zicht van de onderwijsprofessionals in de school. Uit diverse onderzoeken (NRO; RuG) die zijn uitgevoerd in het onderwijs blijkt dat leerlingen hun ervaringen met pestgedrag maar weinig delen met hun docent. Het is daarmee een uitdaging om het tijdig te signaleren. Toch zijn er signalen die kunnen duiden op pestgedrag.

Signalen om alert op te zijn:

- (Ziekte)verzuim
- Achterblijvende onderwijsresultaten
- Problemen bij het vormen van groepjes (laatst gekozen, buitensluiten)
- Veelal alleen zitten in de klas en/of in pauzes
- Meer gericht zijn op de docent dan op medeleerlingen
- Regelmatig aangesproken worden met een (negatieve) bijnaam
- Veelvuldig het doelwit zijn van grappen
- Regelmatig langer in het lokaal blijven na de les
- Stemningsproblemen (angstig, onzeker of depressief gedrag)

Deze signalen kunnen te maken hebben met pestgedrag, maar kunnen ook een andere oorzaak hebben. Het is van belang om deze signalen altijd serieus op te pakken.

Handelwijze ¹

Als pestgedrag wordt opgemerkt of gemeld, dan wordt hiertegen opgetreden. Het is belangrijk dat dit optreden duidelijk, voorspelbaar en consequent is. Hieronder volgt een beschrijving van de stappen die genomen worden. Stappen kunnen worden overgeslagen als de ernst van het pestgedrag en/of de consequenties ervan hier aanleiding toe geven.

Stap 1: Pesten wordt gesignaleerd

- Pesten kan door iedereen worden gesignaleerd, doorgeven aan mentor
- Uitgangspunt pesten is het gevoel van de gepeste

Stap 2: Mentor in gesprek met de leerling die gepest wordt

- Doel van het gesprek: Probleem inzichtelijk maken, samen plan van aanpak maken
- Kan de leerling het zelf oplossen of is er een interventie nodig?
- Voorbereiding op eventuele interventie
- Ouder(s)/verzorger(s) informeren
- Plan van aanpak noteren in Somtoday

Stap 3: Interventies

- **Spoor 1**
In gesprek met alle betrokkenen – gesprek zonder schuldvraag. Mentor of coördinator leerlingzaken (afhankelijk van betrokkenen)
- **Spoor 2** (bij herhaling en/of wanneer de ernst van de situatie daar aanleiding toe geeft)
Eventuele consequenties opleggen door teamleider
- Ouder(s)/verzorger(s) informeren
- Uitkomst en eventuele afspraken noteren in Somtoday

Stap 4: Evalueren

- Evaluatiemoment na twee weken inplannen

¹ Dit stappenplan wordt jaarlijks besproken met de mentoren aan de start van elk schooljaar.

Bijlagen

Bijlage 1: Tips bij cyberpesten

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit appgroepen als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je social-media contacten
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen via social-media kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je niet of nauwelijks kent. Let vooral op bij foto's of filmpjes van jezelf. Als je een foto of filmpje op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan het beeldmateriaal jarenlang terug te vinden zijn. Foto's en filmpjes kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten. Bewaar deze mails als bewijs en ga hiermee naar iemand die je vertrouwt.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms'jes/ Whatsapp/ Instagram op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP-adres van de e-mail kan soms worden afgeleid van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Ga naar je mentor of coördinator leerlingzaken toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar.

Bijlage 2: Links met bruikbare adressen

Preventief

www.schoolveiligheid.nl

Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen bij het bevorderen van een sociaal veilig klimaat. Dit doen zij door het geven van actuele informatie en deskundig advies via de website, trainingen, conferenties en de helpdesk. - Veilig internetgebruik

<https://veiliginternetten.nl/>

Een informatieve site van het Ministerie van Economische zaken, over het veilig gebruik van internet.

<https://www.mediaopvoeding.nl/>

Op deze site geven deskundigen antwoord op al je vragen rondom media en jouw kind.

<https://www.stoppestennu.nl/lesmaterialen-pesten-en-cyberpesten>

Bekijk hier meer dan 118 lesideeën, lessuggesties en winacties tegen pesten en cyberpesten.

<https://www.helpwanted.nl/>

Helpwanted.nl is een website over online seksueel misbruik van kinderen en jongeren. Je kunt dit hier melden. Je vindt ook informatie over wat het is, hoe je het kunt voorkomen en wat je kunt doen wanneer het je is overkomen. Ook ouder(s)/verzorger(s), docenten en andere opvoeders kunnen hier terecht.

Bij pesten (informatie, adviezen, stappen, doorverwijzing)

<https://www.meldknop.nl/>

Iets vervelends gebeurd op internet? Hier kun je alles vinden, tips, te ondernemen stappen etc.

www.pestweb.nl

Als je te maken hebt met pesten, vind je het misschien lastig om erover te praten. Bij Pestweb kun je je verhaal kwijt. Voor jezelf of iemand anders.

<https://www.kindertelefoon.nl>

Het is heel goed om met iemand die je vertrouwt te praten over het (online) pesten. Dit kunnen je ouder(s)/verzorger(s) zijn, een oom of tante, of een goede vriend(in). Je kunt ook altijd bellen of chatten met de Kindertelefoon (0800-0432) of met Pestweb (0900-2828280).

<http://www.bureaujeugdenmedia.nl/stappenplan-omgaan-met-sexting/>

Help! Er circuleert een naaktfoto/seksfilmpje op mijn school! Stappenplan.

www.oudersenonderwijs.nl

Een website met informatie voor ouder(s)/verzorger(s) met kinderen op school. Ouder(s)/verzorger(s) kunnen hier voor advies terecht (ook telefonisch contact mogelijk).

Bijlage 3: Handreikingen voor collega's

Gesprek met de leerling die gepest wordt

Feiten

- Klopt het dat je wordt gepest? (H)erkenning van het probleem.
- Door wie word je gepest? (Doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (Doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouder(s)/verzorger(s) of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt? Wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat deze kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met gevoelens en hoe maakt de leerling deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan, want niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming. Houd er rekening mee dat dit meestal onbewust gebeurt. Heeft een leerling erg veel weerstand tegen bewustwording van dit soort dingen? Laat het dan aan een deskundige over. Weerstand heeft vrijwel altijd een psychische functie.

Registreren

Noteer na afloop van het gesprek de uitkomst en eventuele afspraken in Somtoday.

Gesprek met de leerling die pest

Het doel van dit gesprek is driedig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren is niet hetzelfde als kritiek geven (al wordt dat vaak wel zo ervaren).

Confronteren is:

- Probleemgericht en richt zich op gedrag dat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht.
- Relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie.
- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende redenen

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Maak duidelijk dat pestgedrag een teken is van gebrek aan verantwoordelijkheid. Daar kan iets aan gedaan worden. Bied zo nodig hulp aan.

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.

Registreren

Noteer na afloop van het gesprek de uitkomst en eventuele afspraken in Somtoday.

Gesprek zonder schuldvraag met alle betrokkenen

- Fase 1: Gesprek inleiden
 - Welk probleem is er? Afspraken maken die voor allen werkbaar is.

- Fase 2: Delen
 - Iedereen krijgt tijd om eigen kant van het verhaal toe te lichten, reageren mag pas nadat het volledige verhaal is gedaan.
 - Doel: Empathisch vermogen vergroten

- Fase 3: Oplossen
 - Gezamenlijk afspraken maken en in Somtoday noteren
 - Denk aan: Elkaar uit de weg gaan, niet meer reageren op elkaar, van elkaars spullen afblijven, bij wie kan je terecht als het niet goed gaat?

- Fase 4: Oefenen
 - "Hoe ga je nu reageren als je elkaar weer tegenkomt/er toch weer iets vervelends gebeurt, etc."

- Fase 5: Evalueren
 - Plan na twee weken een evaluatiemoment in
 - Aangeven bij wie leerlingen tussentijds terecht kunnen
 - Leg gemaakte afspraken vast in Somtoday en kom er indien nodig bij de betrokkenen op terug

Bronnen

Olweus, D. (1993). *Bullying at school: what we know and what we can do*. New York: Blackwell.

Overveld C.W. van. (2014). *Groepsplan Gedrag in het voortgezet onderwijs. Planmatig werken aan passend onderwijs* (pp. 107-127, 193-196, 245-247). Huizen: Uitgeverij Pica.

NRO onderzoek: <https://www.nro.nl/sites/nro/files/migrate/nro-eindrapportage-405-18-634.pdf>

RuG onderzoek: <https://research.rug.nl/en/publications/bullying-in-schools-the-role-of-teachers-and-classmates>